

2023-2

22. marts 2023

All. nr./notatnr.:

2022-821-0001

Sull./sagsbeh.: MH/jh

**Naalakkersuisut aalajangernerat inatsisikkut tunngavigisatut
atuussinnaassuseqanngilaq. Naalakkersuisoqarfik inatsimmik
naapertuuttumik tunngaveqartussaannermik piumasqaat tun-
ngaviginagu iliuseqarsimavoq**

Peqatigiiffiit pingasut tikaagullittassinneqarnissamik qinnuteqaatimik Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit itigartinneqarnera Ombudsmandimut ataatsimoorlutik naammagittaalliuutigaat. Naalakkersuisut ataatsimoorluni tikaagullinniartarnerup piffissaq eqqarsaatigalugu killilerneqarnissaanik 2021-mi decemberimi aalajangernerat Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinermi innersuussutigaa.

Ombudsmandip misissuineranut atatillugu Naalakkersuisoqarfiup oqaatigaa Naalakkersuisut aalajangernerat itigartitsinermut inatsisikkut tunngavissatut atuussinnaassuseqartutut isigigini. Naalakkersuisoqarfik aamma isumaqarpoq itigartitsinermut piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi § 8-mi inatsisikkut tunngavissaqartoq.

Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfik isumaqatiginngilaa. Naalakkersuisut aalajangernerat peqatigiiffiit tikaagullittassinneqarnissamik qinnuteqaataannik itigartitsinermut inatsisikkut tunngavissatut atuussinnaassuseqanngitsutut isigigini. Ombudsmandi taamatuttaaq isumaqarpoq piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi § 8-mi aalajangiinermut tunngavittut atorneqarsinnaanngitsoq. Ombudsmandip paasinninnera unaavoq § 8 tassaasoq piginnaatit-sissutitut aalajangersakkamik taaneqartartoq, Naalakkersuisoqarfiup nalunaa-

rummi malittarisassanik aalajangersaanermini atorsinnaasaa. Naalakkersuisoqarfilli taamaaliorsimannigilaq.

Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfimmut malugeqqullugu oqaatigaa Naalakkersuisoqarfik Naalakkersuisut aalajangernerat tunngavigalugu aamma taamatut aalajangiisimanera pillugu 2021-mi isornartorsiorlugu oqaaseqaateqarsimalluni. Ombudsmandip tamatumunnga atatillugu taamani oqaatigisimavaa aalajangernerup taamaattup inatsiseqartitsineq atuuttoq tapertalersinnaanngikkaa taarsersinnaanngikkaaluunnit. Naalakkersuisoqarfiup Ombudsmandi taamani isumaqatigaa suliallu taamaattut suliareqqillugit.

Ombudsmandi tamanna tunngavigalugu isumaqarpoq kukkunerup taassuma kukkussutigeqqinneqarnera akuerineqarsinnaanngitsoq.

Peqatigiiffiit ataatsimoorluni piniagassanik tikaagullittassinneqarnissamik qinnuteqaataat Naalakkersuisoqarfiup suliareqqissagaa Ombudsmandip inassutigaa. Ombudsmandip Naalakkersuisoqarfik tamatumunnga atatillugu qinnuigaa inassutigisami Naalakkersuisoqarfik qanoq iliuuseqarnissamut pissutissaqalersinneraa nalunaarutigeqqullugu.

Ombudsmandi suliami annertunerusutigut kukkussuteqartoqarsimasoq sumiginnaasoqarsimasorlu isumaqarami Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat aamma Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia suliamik Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23 tunngavigalugu nalunaarfigai.

(Oqaaseqaat 22. marts 2023-meersoq, j.nr. 2022-821-0001)

Ombudsmandi tamatuma kingornatigut imatut oqaaseqaateqarpoq:

1. Suut misissorpakka?

1.1. Suliamik suliarinninninni Naalakkersuisoqarfiup ataatsimoorluni piniagassanik tikaagullittassinneqarnissamik qinnuteqaatip itigartinneqarnissaanik aalajangiinnerminut 21. november 2022-meersumut inatsisikkut tunngavigisaa isum-

merfiginiarlugu aalajangerpunga, matumani Naalakkersuisoqarfik peqatigiiffiit ataatsimoorluni piniagassanik tikaagullittassinneqarnissamik qinnuteqaataannik Naalakkersuisut aalajangererat 15. december 2021-meersoq tunngavigalugu itigartisisinnaanersoq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

1.2. Oqaatigaara Naalakkersuisoqarfiup ataatsimoorluni tikaagullinniarnep aalajangersaavigineqarnissaanik kissaateqarnermut pissutigisatut oqaatigisai oqaaseqaammi matumani isummerfiginngikkikka.

Oqaatigaarattaq peqatigiiffiit ataatsimoorluni piniagassanik tikaagullittassinneqarumallutik qinnuteqaataat Naalakkersuisoqarfiup arfernik angisuunik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 9-mi, 6. december 2018-imeersumi aalajangersakkat sinneri tunngavigalugit itigartitissutigisinnaasusaaaneraa suliamik suliarinninninnut atatillugu isummerfiginngikkiga.

Taamatuttaaq oqaatigaara Naalakkersuisut qoorortoorsorluni (ataatsimoorluni) tikaagullinniarnermi piffissaliussa 15. aprilimit 30. oktoberimut killilerniarlugu 15. december 2021-mi aalajangersimanersut isummerfiginngikkiga.

Kiisalu oqaatigaara Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinera 21. november 2022-meersoq ingerlatsinermik inatsiseqartitsinermi aalajangiinerit imarisaat pillugit piumasaqaatinik aamma eqqortitsisuunersoq isummerfiginiarnagu aalajangertunga.

Tamatumani Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersumi § 14, imm. 1 innersuussutigaara, tassuunalu aalajangersarneqarpoq naammagittaalliuut misissuineramik aallartitsinermut pissutigisallugu naammannersoq Ombudsmandip aalajangissagaa.

1.3. Ajornartorsiutinik taamaattunik siusinnerusukkut nammineq suliarinnissimanngikkaangama Danmarkimi atuakkiaasimasut aamma Folketingip Ombudsmandiata periaasia oqaaseqaatinni arlalitsigut aallaavigisarpakka. Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinikkut tunngaviup Danmarkimilu inatsiseqartitsinikkut tun-

ngaviup pingaarnerusutigut assigiinnerat tamatumunnga pissutaavoq. Kalaallit Nunaanni inatsiseqartitsinikkut tunngavik Danmarkimi inatsiseqartitsinikkut tunngavimmit allaasoq isumaqaraangama tamanna oqaatigisarpara.

Oqaaseqaatiga imatut tulleriinnilerneqarpoq:

- Immikkoortoq 2: Suliaq pillugu naatsumik oqaatigisassat
- Immikkoortoq 3: Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq
- Immikkoortoq 4: Naalakkersuisoqarfiup isumaa
- Immikkoortoq 5: Uanga naliliinera
- Immikkoortoq 6: Eqikkaalluni inerniliineq

Oqaatigaara suliap ingerlasimanerata allaaserineqarnera oqaaseqaammut tulliummat.

2. Suliaq pillugu naatsumik oqaatigisassat

Peqatigiiffiit ataatsimoorluni piniagassanik tikaagullittassinneqarnissartik Naalakkersuisoqarfimmut 15. november 2022-mi qinnuteqaatigaat.

Naalakkersuisoqarfik 21. november 2022-mi aalajangiivoq, peqatigiiffiillu ataatsimoorluni piniagassanik tikaagullittassinneqarnissamik qinnuteqaataat itigartillugu. Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinermut atatillugu innersuussutigaa Naalakkersuisut ataatsimoorluni tikaagullinniartarneq 15. april 2022-mit 30. oktober 2022-mut killilerniarlugu aalajangersimasut.

Naalakkersuisoqarfiup itigartitsinera peqatigiiffiit uannut 24. november 2022-mi naammagittaalliuutigaat.

Naalakkersuisoqarfik 19. december 2022-mi qinnuigaara suliami allagaatit kii-salu allagaatit Naalakkersuisut aalajangerannut attuumassuteqartut uannut nassuteqqullugit. Naalakkersuisoqarfik taamatuttaaq qinnuigaara inatsisikkut tunngavigisani pillugu oqaaseqaateqaqqullugu.

Suliami allagaatit oqaaseqaallu 11. januar 2023-mi tiguakka.

Naalackersuisoqarfik 13. januar 2023-mi qinnuigeqqippara allagaatit Naalackersuisut aalajangerannut attuumassuteqartut ilassutaasumillu oqaaseqaat nassuteqqullugit.

Suliami allagaatit amerlanerusut kiisalu suliaq pillugu oqaaseqaat 2. februar 2023-mi tiguakka.

3. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

3.1. Inatsimmik naapertuuttumik tunngaveqartussaaneq

Oqartussaasoq inatsisiliortutut pissaaneqartumit piginnaatitsissummik peqaruni aatsaat innuttaasut eqqarsaatigalugit aalajangiisinnaavoq. Inatsisilerineq pillugu oqaatsinik atuinermi oqartoqartarpoq oqartussaasoq inatsisikkut tunngavissaqassasoq. Tamanna inatsisikkut tunngavissaqarnissamik piunasaqaatit taaneqartarpoq ingerlatsinerlu pillugu inatsiseqartitsinermi inatsimmik naapertuuttumik tunngaveqartussaaneermik aallaaviup malitsigalugu/nassataralugu.

Inatsimmik naapertuuttumik tunngaveqartussaaneermik aallaavik innuttaasut inatsiseqartitsinikkut innarlitsaalineqarneranni pingaaruteqartutut ilaasoq marlunnut avinneqartarpoq.

Siullertut pineqartoq tassaavoq inatsiseqartitsinermi kimittussutsikkut tulleriinilersuineq. Taassuma malitsigisaa tassaavoq inatsiseqartitsinikkut tulleriinilersuineq – tassa imaappoq inatsisikkut aalajangiineq inatsisikkut aalajangiinermut qulliunerusutut inissisimasumut assortuuttuussanngitsoq. Soorlu nalunaarut inatsimmut nalunaarutip aalajangersarneqarnerani tunngaviumut assortuuttuussanngilaq.

Aappaattut inatsimmik naapertuuttumik tunngaveqartussaaneermik aallaaveqarneq inatsisikkut tunngavissaqartussaaneermik piunasaqaateqarfiuvoq. Ingerlatsiviup taamaaliornissamut inatsisikkut tunngavissaqarani iliuuseqarsinnaannginera tamatuma nassataraa. Inatsisikkut tunngavissaqartussaaneermik piunasaqaatip taamatuttaaq nassataraa nalunaarutip ingerlatsivimmit aalajangersarne-

qartup inatsimmik nalunaarutip aalajangersarneqarnerani tunngaviusimasumik inatsisikkut tunngavissaqassasoq.

Inatsisikkut tunngavissaqartussaannermik piumasaaqat eqqarsaatigalugu inatsisilerineq pillugu atuakkiani pingaartumik manna oqaatigineqartarpoq:

“Ingerlatsiviup inatsisikkut tunngavissaqartussaannermik (piginnaatinneqarsimasusaannermik) piumasaaqateqarfigineqarnera isumaqarpoq ingerlatsiviup inatsimmi malittarisassaq aalajangernerminut iliuuseqarnerminulluunniit tunngavigisani innersuussutigisinnaasussaagaa. Inatsimmi malittarisassaq taanna nammineq (annikinnerpaaffiatigut) inatsisitut kimeqassaaq inatsimmiluunnit malittarisassamik (annikinnerpaaffiatigut) inatsisitut kimeqartumik tunngaveqassalluni.” (Ombudsmandeqarfimmi nutsigaavoq)

Niels Fengerip atuakkiaani “Forvaltningsret”-imi siullermik (2018-imi) naqitertineqartumi qupperneq 311 innersuussutigaa.

Oqaaseqaatiga 2021-4 nittartakkanni atuarneqarsinnaasoq aammattaaq innersuussutigaa. Oqaaseqaammi tassani inatsisilerineri pisortap Anders Jørgensenip allaaserisaa “Ingerlatsivik susinnaava?” 2013-imi ukiumoortumik nalunaarutinni ilanngunneqartoq aamma innersuussutigineqarpoq.

3.2. Malittarisassanik aalajangersaasarneq atuutilersitsisarnerlu

Allaffissornikkut aqutsineri maleruaqqusat pisortat eqqarsaatigalugit innuttaasut inatsiseqartitsinikkut inissisimanerannik aalajangersaasusut nalunaarutitut (bekendtgørelsitut) ilusilerneqartussaannerat inatsiseqartitsinikkut tunngaviusoq nalinginnaasumik akuerisaavoq. Tamanna inatsisilerineq pillugu atuakkiani tulliuttuni sukumiinerusumik allaaserineqartuni ilaatigut eqqartorneqarpoq.

Nalunaarutit allaffissornikkut aqutsineri inatsiseqartitsinikkut aalajangiinernut innuttaasut eqqarsaatigalugit ataatsimut malittarisassanik aalajangersaasusunut taaguutaavoq.

Nalunaarutit pisuni qaqutigoortuni ileqquusoq imaluunniit aaqqissuussaannermut tunngasut tunngavigalugit aalajangersarneqarsinnaapput, nalunaarutilli amerlanerpaartaat inatsimmik tunngaveqarluni aalajangersarneqartarput, inatsisimmi amerlanersaat piginnaatitsissutitut aalajangersakkanik oqartussaasup allaffissornermi aqutsinikkut malittarisassanik inatsisip nammineq oqaasertaanut tapertaa-sunik aalajangersaanissaanut periarfissiisunik imaqtarmata.

Naalackersuisut "Inatsisilerinermermi teknikkikkut najoqqutassat – Kalaallit Nunaani Namminersorlutik Oqartussani malittarisassanik suliarinnittarnermi najoqqutassat"-ni, 2011-mi nutarterlugit pingajussaanik naqitertinneqartuni immikkoortumi 1.2.3-mi nalunaarutunik atuineq pillugu tamanna naapertorlugu makku oqaatigaat:

"Inatsisartut inatsisaat malittarisassanik innuttaasut akunnerminni inatsiseqartitsinikkut inissisimanerannik aalajangersaaviginnittunik innuttaasunilluunniit pisussaaffiliisunik imaluunniit pisortat eqqarsaatigalugit innuttaasunik pisinnaatitaaffiliisunik Naalackersuisut aalajangersaanissaannik aalajangersakkamik imaqarpat malittarisassat taakku nalunaarutikkut aalajangersarneqassapput. Nalunaarut taamaattoq "Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat"-nik taaneqartarpoq.

[...]

Nalunaarutip tamarmiusup nalunaarummiluunniit aalajangersakkat ataasiakkaat allanngortinneqarnissaat kissaatigineqarpat nalunaarut nutaarluinnaq suliarineqartariaqarpoq." (Ombudsmandeqarfimmi nutsigaavoq)

Nalunaarutip Danmarkimi allaffissornikkut aqutsinermermi inatsiseqartitsinikkut maleruaqqusatut qaqugukkut atorneqarsinnaanera pillugu tunaartarisassat Justitsministereqarfiup allaffissornikkut aqutsinermermi maleruaqqusanik suliarinnittarneq pillugu ilitsersuummi 9. juli 2021-meersumi aalajangersarsimavai. Nalunaarutunik atuineq pillugu imm. 2.1-imi aamma inatsisikkut tunngavigisaq pillugu imm. 2.3-mit ilaatigut makku erserput:

"Lovtidendelovikkut, tak. inatsit pillugu nalunaarut nr. 1098, 10. august 2016-imeersoq, aalajangersarneqarpoq tamanut saqqummiussineq tassaasoq maleruaqqusap a-

tuutilersinneqarsinnaaneranut taamalu innuttaasunut atuutsinneqarsinnaaneranut aalajangiisuulluinnartumik piumasaqaataasoq. Taamaattumik malittarisassat innuttaasunut atuutsinneqartussat nalunaarutitut (imaluunniit Kunngip peqqussutaatut) lovtidendelov tunngavigalugu tamanut saqqummiunneqartussatut ilusilerneqartarnissaat aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarpoq (imm. 8.1 tamanut saqqummiussisarnermut tunngasoq takuuk).

Taamaalilluni malittarisassat innuttaasut akornanni inatsiseqartitsinikkut inissisimernermik imaluunniit innuttaasut oqartussaasunut pisussaaffiinik aalajangersaaviginnittuussappata nalunaarutitut ilusiliineq atorneqassaaq. Malittarisassat innuttaasut, suliffeqarfiit il.il. pisortat eqqarsaatigalugit pinsinnaatitaaffiliisuussappata nalunaarutitut ilusiliineq aammattaaq atorneqassaaq.

[...]

Inatsisikkut tunngavigisakkut aalajangersimasukkut aalajangersaaneq suna suliarineqassanersoq apeqqummi inatsisip qanoq paasineqarnissaanik nalinginnaasumik nasuiaanikkut aalajangerneqartariaqarpoq. Tamatumunnga atatillugu manna immikkut oqaatigineqassaaq, tassalu malittarisassat akuliuffiuneruleriartortillugit inatsisikkut tunngavigisaq qularnaanneruleriartortussaasoq. Taamaalillutik aalajangersakkat immikkut annertussuseqartumik akuliuffiusut taamaallaat aalajangersarneqarsinnaapput inatsit taamaaliornissamut piginnaatissummik erseqqilluinnartumik imaqarpat. Taamaalilluni soorlu pillaasarneq aamma malittarisassat nanertuutaasut kingumullu atuutilersut pillugit aalajangersakkanik aalajangersaasoqassappat inatsisikkut erseqqivissumik tunngavissaqarnissaq nalinginnaasumik piumasaqaataasariaqarpoq. Aalajangersakkanik inatsimmi aalajangersakkanik allanik saneqqutsisunik imaluunniit inatsiseqartitsinikkut tunngavinnik nalinginnaasumik akuerisaasunik saneqqutsisunik aalajangersaasoqassappat inatsimmi inatsilluunniit piareersarlugu suliani immikkut tunngavissaqarnissaq aammattaaq piumasaqaataavoq. Tamatumunnga assersuutitut taaneqarsinnaavoq oqartussaasumut qulliunerusumut inatsisikkut aalajangersagaanngitsumik naammagittaalliornissamut periarfissaq nalinginnaasoq saneqqunneqassappat tamatumani inatsisikkut tunngavissaqarnissaq piumasaqaataasariaqartoq.” (Ombudsmandeqarfimmi nutsigaavoq)

3.3. Piffissap qinnuteqarfiup nalaani inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

3.3.1.

Piffissami peqatigiiffiit tikaagullittassinneqarnissamik qinnuteqaataannik Naalakkersuisoqarfiup itigartitsivigisaata arfernik angisuunik piniartarneq pillugu malit-tarisassat arfernik angisuunik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 9-mi, 6. december 2018-imeersumiipput (ma-tuma kingornatigut arferit pillugit nalunaarummik taaneqartartussami).

Piffissaq tikaagullinniarfiusinnaasoq pillugu aalajangersagaq imaattunik oqaaser-taqartoq arferit pillugit nalunaarummi § 11, imm. 1-imiippoq:

“**§ 11.** Tikaagulliit taamaallaat piffissami 1. januarimiit - 31. decemberimut pisarine-qarsinnaapput, ullut taaneqartut marluk ilanngullugit.”

3.3.2. Arferit pillugit nalunaarut piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersoq kingusinnerusukkut allannguute-qartinneqartarsimasoq (matuma kingornatigut piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmik taaneqartartussaq) kiisalu pinngortitamik illersuineq pillugu Inatsisar-tut inatsisaat nr. 29, 18. december 2003-meersoq (matuma kingornatigut pin-ngortitamik illersuineq pillugu inatsimmik taaneqartartussaq) tunngavigalugit aa-lajangersarneqarsimavoq.

Piffissanik piniarfiusussanik aallaaniarfiusussanillu aalajangersaanissamut pigin-naatitsissutitut immikkut aalajangersakkat tassaapput piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi § 8, imm. 1, nr. 1 kiisalu pinngortitamik illersuineq pillugu inat-simmi § 5, imm. 1, nr. 3.

4. Naalakkersuisoqarfiup isumaa

Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaatit marluk suliap suliarineqarnerani atugassat uannut nassiuppai. “Naalakkersuisut isummernissaannut tunngavissiaq”-p Naa-lakkersuisut aalajangernerannut 15. december 2021-meersumut tunngaviusup aamma ataatsimiinneq taanna pillugu imaqarniliap assilineri Naalakkersuisoqar-fiup uannut aammattaq nassiuppai.

Naalakkersuisoqarfiup uannut oqaaseqaammi 10. januar 2023-meersumi ilaati-gut makku oqaatigai:

“[...]”

Naalakkersuisut decemberip 15-iat 2021-mi ataatsimiinnerminni aalajangerput 2022-mi tikaagullittassat imatut aalajangersarneqassasut:

Kitaani tikaagullittassat tamakkerlutik 164-iupput. Taakku ima agguanneqarput: 110-t angallatinut qamutililinnut pisassiissutigineqarput, 54-illu ataatsimoorlutik piniaraqatigiittunut pisassiissutigineqarlutik.

Angallatit qamutilillit januarip aallaqqaataaniit decemberip 31-at ilanngullugu 2022-mi tikaagullinniarsinnaapput. Piniaraqatigiit qoorortuumik tikaagullinniartut aprilip 15-iannit oktoberip 30-at ilanngullugu 2022-mi piniarsinnaapput.

Arferit anginerit piniarneqarnerannut inatsisitigut tunngavigineqartut tassapput piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersoq taavalu arfernik angisuunik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 9, 6. december 2018-imeersoq. Ilanngullugit nassiunneqarput.

Naalakkersuisut ataatsimiinnerminni aalajangerput 2022-mi killeqartumik qoorortoosorluni tikaagullinniartoqassasoq. Aalajangiineq piniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersumi § 8, nr. 1-4 aamma nr. 7-imik inatsisitigut tunngaveqarpoq:

“§ 8. Naalakkersuisut piniarnerup aallaaniarnerullu malittarisassatigut aqunneqarnerat pillugu iliuuseqarsinnaapput, taamatuttaaq makku pillugit malittarisassiorsinnaallutik:

- 1) Piffissat eqqissisimatitsiviusut sumiiffillu piniarfigineqannginnissaat aallaaniarfigineqannginnissaallu.*
- 2) Pisanik piniarnermillu inerteqqutit imaluunniit killilersuinerit.*
- 3) Pizarreqarsinnaatitaasunik piffissanut sumiiffinnullu agguassineq.*
- 4) Pizarreqarsinnaatitaasunik §§ 4 - 5 aamma § 7 malillugit ukioqatigiiaanut, kommuninut, angallatinut aalajangersimasunut, angallatinut ataasiakkaanut imaluunniit atortunut piniariaatsinullu erseqqinnerusumik pisassiissutinut aalajangersaalluni agguassineq.*

7) Piniutit, piniarnermi atortut taakkulu pisataasa ilusilersorneri atorneqartarnerilu, tamatumunnga ilanngullugu angallatit immakkoorutit/nunakkoorutit, piniutit, aalaasit imassaat piniariaatsilluunniit aalajangersimasut atorneqartarnerinut inerteq-qutit.

[...]"

Naalackersuisoqarfiup uannut oqaaseqaammi 2. februar 2023-meersumi taamatuttaaq makku oqaatigai:

"[...]

Taassuma saniatigut Inatsisartut Ombudsmandiata aammaarluni qinnutigeqqippaa Naalackersuisut aalajangernerat Naalackersuisoqarfiup [Peqatigiiffik A-mut] itigartitsineranut inatsisikkut tunngavigisatut atuussinnaassuseqartutut isiginerlugu nassuiaatigeqqullugu.

Naalackersuisoqarfiup Naalackersuisut decemberimi 2021-mi aalajangigaat, taassumalu ataani tunngavigisatut allaaserisaq aammalu nalunaarummi 2018-meersumi § taaneqartoq inatsisikkut tunngavigisatut atuussinnaassuseqartutut isigaa, [Peqatigiiffik A-mut] qamutilissortut tikaagullittassaanniit qoorortoorsortunut nuussinissamut qinnuteqaammut itigartitsissutissatut.

Aamma Inatsisartut Ombudsmandiannut tunngavilersuutigaarput umiatsiaararsorlutik (Qoorortoorsorlutik) tikaagullinnik aallaasarinnissinnaanerit annaasaqarsinnaanerallu piffissaq pineqartoq pillugu.

Isummernissamut tunngavissiami qup. 2-mi allaqqavoq:

"Tikaagullittassiissutit nunap immikkoortuinut agguanneqarneri

2022-mi Kitaani tikaagullittassat tunngaviusumik 164-iupput. Pisassiissutit agguanneqassapput angallatinut tuukkartalinnik qamutililinnut 110-t aamma ataatsimoorluni piniatigaiinnermit piniatigaiinnermut 54-it.

Piniatigaiilluni qoorortoorsorlutik tikaagullinniat aprilip 15-ianiit – oktoberip 30-at 2022 ilanngullugu tikaagullinniarsinnaapput.

Angallatit qamutilillit tikaagullinniarniq januarip aallaqqaataaniit decemberip 31-at 2022 ilanngullugu tikaagullinniarsinnaapput.

Angallatit kiisalu ataatsimoorluni tikaagullinniarnissamut teknikkikkut piumasaqaatinik nalunaarutini ataani taaneqartunik naammassinnissimasutut akuerineqarsimasut nalunaarut atuuttoq malillugu tikaagullinniarsinnaapput.”

5. Uanga naliliinera

5.1. Peqatigiiffiit ataatsimoorluni piniagassaatur tikaagullittassanik qinnuteqaataat Naalakkersuisoqarfiup 21. november 2022-mi itigartippaa.

Naalakkersuisut aalajangernerat 15. december 2021-meersoq Naalakkersuisoqarfiup itigartitsissummini innersuussutigaa, oqaatigalugulu Naalakkersuisut piffissaq 2022-mi ataatsimoorluni tikaagullinniarfiusoq killilerniarlugu aalajangersimasut, piffissarlu ataatsimoorluni tikaagullinniarfiup tamatuma nassatarisaanik 15. april 2022-mit 30. oktober 2022-mut killilernerqarsimasoq.

Naalakkersuisoqarfiup uannut oqaaseqaataa 2. februar 2023-meersoq imatut paasivara Naalakkersuisoqarfik isumaqartoq Naalakkersuisut aalajangernerat peqatigiiffinnut itigartitsinermut inatsisikkut tunngavissatut atuussinnaassuseqartoq. Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataa taamatuttaaq imatut paasivara Naalakkersuisoqarfik isumaqartoq piniarnermut aallaaniarnermullu inatsimmi § 8 peqatigiiffinnut itigartitsinermut inatsisikkut tunngavissatut atuussinnaassuseqartoq.

Naalakkersuisut aalajangernerannik peqatigiiffiit ataatsimoorluni piniagassanik tikaagullittassinneqarnissaminnik qinnuteqaataa itigartinneqarneranut inatsisikkut tunngavissatut atuussinnaassuseqartutut Naalakkersuisoqarfiup isiginninnera isumaqatiginngilara.

Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi § 8-p pisumi tassani peqatigiiffiit itigartinneqarnerannut inatsisikkut tunngavissatut atorneqarsinnaaneranik Naalakkersuisoqarfiup isiginninnera aamma isumaqatiginngilara. Oqaatigaara Naalakkersuisoqarfiup peqatigiiffinnut itigartitsissummini 21. november 2022-meersumi piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi § 8 innersuussutiginnikkaa.

Immikkoortuni 3.1-imi 3.2-milu oqaatigineqartutut Naalakkersuisoqarfik inatsimik naapertuuttumik tunngaveqartussaananermik aallaavimmi piumasaqaataasu-

tut inatsiseqartitsineq atuuttoq tunngavigalugu aalajangiisussaavoq. Taamaalil-
luni Naalakkersuisoqarfik inatsimmi malittarisassamut aalajangernermi aalaja-
ngiinermiluunniit tunngavigineqarsimasumut innersuussisinnaasussaavoq.

Naalakkersuisoqarfimmut matuma oqaatiginissaanut siusinnerusukkut periarfis-
saqarsimavunga, tassalu uanga paasinninnera unaasoq Naalakkersuisut aalaja-
ngernerat inatsiseqartitsinerup atuuttup ilaginngikkaa.

Siusinnerusukkut oqaaseqaatigisimasara 2021-4 nittartakkanni atuarneqarsin-
naasoq innersuussutigaara. Oqaaseqaammi tassani Naalakkersuisoqarfik ajor-
nartorsiut matumani pineqartup assinga pillugu isornartorsiorneqarpoq.

Oqaaseqaammi tassani 21. december 2021-meersumi umiatsiaararsorluni qale-
ralinniarsinnaanermut akuersissummik qinnuteqaatip Naalakkersuisoqarfimmit
itigartinneqarnera pillugu oqaaseqaateqarpunga, tassanilu ilaatigut Naalakker-
suisoqarfiup Naalakkersuisut aalajangernerat innersuussutigalugu aalajangiisi-
manera isornartorsiorpara.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara Naalakkersuisut aalajangernerat inatsise-
qartitsinerup atuuttup ilaginngikkaa, Naalakkersuisoqarfiullu aqutsinini, matuma-
ni suliasaqaarfimmi inatsiseqartitsineq atuuttoq Inatsisartunit akuerineqarsima-
soq inatsimillu naapertuuttumik tunngaveqartussaananermik aallaavikkut kiisalu
tamanut saqqummiussisarneq il.il. pillugit malittarisassatigut atuuttutigut saq-
qummertoq tunngavigalugu aalajangiisarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu –
tamatigut piareersartartussaagaa.

Inatsiseqartitsinermik atuuttumik uanga naliliinera Naalakkersuisoqarfiup allak-
katigut 26. november 2021-meersutigut ilalerpaa, suliallu qaleralinniarsinnaa-
nermut akuersissutinut tunngasut piffissamit pineqartumeersut tamaasa sulia-
reqqillugit.

5.2. Piffissami Naalakkersuisoqarfiup peqatigiiffinnik itigartitsivigisaata nalaani
arferit pillugit nalunaarummi piffissaq tikaagullinniarfiususaaq pillugu § 11, imm.

1-ikkut aalajangersarneqarpoq tikaagullit piffissami 1. januarimit 31. decem-
rimut pisarineqarsinnaasut, ullut taaneqartut marluk ilanngullugit.

Oqaatigaara arferit pillugit nalunaarut Naalakkersuisut aalajangernerata 15. de-
cember 2021-meersup kingornatigut allanngortinneqarsimanngitsoq, sulilu a-
tuuttuulluni.

Arferit pillugit nalunaarut piffissap qinnuteqarfiusup nalaani tikaagullittassanik
qinnuteqaammik Naalakkersuisoqarfiup piffissamik killilersuineq tunngavigalugu
itigartitsissuteqarnissaanut periarfissiinngilaq.

Oqaatigaara uanga paasinninnera unaasoq piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inat-
simmi § 8 Naalakkersuisoqarfiup uannut oqaaseqaammuni inatsisikkut tunngavi-
gisamisut innersuussutigisaa aalajangersagaanngitsoq Naalakkersuisoqarfiup a-
qutsinermi allaffissornikkut aalajangiinermi atorsinnaasaa. Uanga paasinnin-
nera unaavoq piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi § 8 tassaasoq piginnaa-
titsissutitut aalajangersagaq, Naalakkersuisoqarfiup nalunaarutininik malittarisas-
sat atuuttut tunngavigalugit aalajangersaanermi atorsinnaasaa.

Tamatuma saniatigut oqaatigaara nalunaarummik nutaamik piginnaatitsissut
taamaattoq tunngavigalugu aalajangersaaneq nalunaarut taamaattoq aatsaat ta-
manut saqqummiunneqareerpat atuuttussanngortinneqareerpallu aqutsinermi
allaffissornikkut periaatsimut inatsimmik unioqqutitsisuunngitsumut tunngaviu-
lersinnaasussaasoq. Siuliini imm. 3.2 innersuussutigaa.

Uanga tamanna tunngavigalugu paasinninnera unaavoq Naalakkersuisoqarfiup,
piffissaq ataatsimoorluni tikaagullinniarfiusinnaasoq killilerneqassasoq kissaati-
giguniuk, kissaatigisaq taamaattoq arferit pillugit nalunaarutikkut nutaakkut ma-
leruaqqusat atuuttut tunngavigalugit aatsaat piviusunngortissinnaagaa. Naalak-
kersuisoqarfik, siuliinni imm. 3.3.2-mi oqaatigineqartutut, piffissanik piniarfiu-
sussanik aallaaniarfiusussallu pillugit aalajangersaanissaminut inatsisikkut tun-
ngavissaqarsimavoq.

6. Eqikkaalluni inernilliineq

Peqatigiiffiit tikaagullittassinneqarnissaannik Naalakkersuisoqarfiup Naalakkersuisut aalajangernerat 15. december 2021-meersoq tunngavigalugu 21. november 2022-meersumi itigartitsisimanera akuerineqarsinnaanngitsutut isigaara.

Uanga paasinninnera unaavoq tamanna ingerlatsinermik inatsiseqartitsinermi inatsimmik naapertuuttumik tunngaveqartussaaneermik aallaavimmut naapertuuttuunngitsoq, aallaavimmimi tassani pineqarmat Naalakkersuisoqarfik inatsimmi malittarisassamut aalajangernerumut tunngaviusimasumut innersuussissa-soq.

Suliaq Naalakkersuisoqarfiup suliareqqilissagaa oqaaseqaatikkalu isiginiarlugit suliarissagaa inassutigaa.

Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara inassutigisama Naalakkersuisoqarfik qanoq iliuuseqarnissamut pissutissaqalersinneraa uannut nalunaarutigeqqullugu.

Suliami annertunerusutigut kukkussuteqartoqarsimasoq sumiginnaasoqarsimasorlu isumaqarama Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaat aamma Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23 tunngavigalugu nalunaarfiginiarpakka. Taamaalilluni Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 23-kkut aalajangersarneqarpoq pisortat ingerlatsivianni annertunerusumik kukkussuteqartoqarsimanissaa imaluunniit sumiginnaasoqarsimanissaa ilimagisariaqartoq Ombudsmandip suliamik misissuinerata takutippagu Ombudsmandi suliaq pillugu Inatsisartut Inatsisinut Ataatsimiititaliaannut tamatumungalu peqatigitillugu Naalakkersuisunut imaluunniit kommunalbestyrelsimut nalunaaruteqassasoq.

Allakkat ukua assilinerat peqatigiiffinnut nassiuppara.

Oqaaseqaat manna oqaaseqaammi pineqartut kikkussusii ilisarnarunnaarsillugit nittartakkanni tamanut saqqummiunneqarumaarpoq, 2023-milu ukiumoortumik nalunaarutinni eqqaaneqarumaarluni.

SULIAP INGERLASIMANERATA ALLAASERINEQARNERA

Suliami allagaatini Naalakkersuisoqarfimmit tigusanni ilaavoq "Naalakkersuisut i-summernissaannut tunngavissiaq" 9. december 2021-meersoq. Tunngavissiami tassani ataatsimoorluni tikaagullinniarnermi piffissaq eqqarsaatigalugu killiliiner-nik takusassaqaqngilaq. Piffissaq eqqarsaatigalugu 2022-mi 15. aprilimit 30. ok-toberimut killiliineq taamaallaat isummernissamut tunngavissiap tunuliaqutaa pil-lugu allakkiami takuneqarsinnaavoq.

Naalakkersuisut 15. december 2021-mi ataatsimiinnerat pillugu imaqaarniliamit tikaagullinniarneq eqqarsaatigalugu makku erserput:

"[...]

Naalakkersuisut aalajangerput:

[...]

Tikaagullit

Kitaa

- Kitaani tikaagullittassat tamakkerlutik 164-iussasut. Angallatit kiisalu ataatsimoo-russanik tikaagullinniarnissamut teknikkikkut piumasaqaatinik nalunaarutini ataani taaneqartunik naammassinnissimasutut akuerineqarsimasut 1. januarimiit 31. de-cemberimut tikaagullinniarsinnaapput.

Tunu

- Tunumi tikaagullittassiissutit tamakkerlutik 20-ussasut. Ataatsimoorussamik tikaagullinniarnissamut teknikkikkut piumasaqaatinik nalunaarutini ataani taaneqartunik naammassinnissimasutut akuerineqarsimasut 1. januarimiit 31. decemberimut ti-kaagullinniarsinnaapput.
- Tikaagullittassiissutininik agguasseqqinnissamut Naalakkersuisoq piginnaatinneqas-sasoq. Arfernik angisuunik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartus-sat nalunaarutaat nr. 9, 6. december 2018-imeersumi § 9 takuuk.
- 2021-mi pisassiissutininik sippuisoqarsimassagaluarpat 2022-mi pisassiissutinit ilan-ngaatineqassapput.

- 2021-mi pisassiissutit sinneqassagaluarpata 2022-mut nuunneqassapput.

[...]"

Suliami allagaatini taamatuttaaq ilaavoq tusagassiuutitigut nalunaarut 23. december 2021-meersoq. Tassannga ilaatigut erserpoq qoorortoorsorluni tikaagullinniarneq 2022-mi 15. aprilimit 30. oktoberimut ingerlanneqarsinnaasoq.

Peqatigiiffik A-p tikaagullittassinneqarnissani Naalackersuisoqarfimmut 15. november 2022-mi qinnutigaa. Qinnuteqaammit makku erserput:

"Pillugu: Tikaagullinnik pisassanik ukiup naaneranut"

Matumuuna [Kommunimi] ataatsimoorlutik arfanniartartut [Illoqarfik A-mi] piumasaraat tikaagulleqarluarmat [...-p] sullua tikaagullittassallu suli amiakkoqarmata pisassiissutinik tuneqqullutik. Ukiup imaasinerani appat puisillu kisiisa piniagassamata [...-llu] sulluani suli tikaagulleqarluarmat tikaagullittassanik qinnuteqarpugut, [Kommunimillu] qinnuteqarneq tamakkiisumik taperserparput."

Qinnuteqaat [Kommunip] sinniisaanit kiisalu [Peqatigiiffik A-p] sinniisaanit atsiorneqarsimavoq. Qinnuteqaat [Kommunip] e-mailianut ilanngussatut kakkiullugu nassiunneqarsimavoq, e-mailimillu tassannga erserpoq qinnuteqaat [Kommunimi] umiatsiaararsortut tikaagullittassanik ataatsimoorlutik qinnuteqaataattut isigineqassasoq.

Naalackersuisoqarfik allakkatigut 21. november 2022-meersutigut imatut itigartitsivoq:

"[Illoqarfik A-mit] qinnuteqaammut akissuteqaat"

Naalackersuisoqarfiup [Illoqarfik A-mi] qoorortoorsorluni tikaagullinniarnissamut nuussinissaq qinnuteqaat novemberip 15-iat 2022 tiguaa.

Naalackersuisoqarfiup qinnuteqaat suliarisimavaa.

Aalajangiineq

Naalackersuisoqarfiup qoorortoorsorluni tikaagullinniarnissamut nuussinissamut qinnuteqaat itigartippaa.

Naalackersuisut decemberip 22-ni 2021 [eqqortoq unaavoq 15. december 2021-meersoq, uanga ilanngussara] aalajangerput qoorortoorsorluni tikaagullinniarneq piniarfik 2022-mi piffissamik killiliineqassasoq, tassa piniaqatigiit qoorortuumik tikaagullinniartut aprilip 15-iannit oktoberip 30-at ilanngullugu 2022-mi piniarsinnaasut.

Qoorortoorsorluni tikaagullinniarneq ukioq manna matoreerpoq, 2023-mi ammaqqisaaq.

Naammagittaalliuteqarnissamut ilitsersuut

Paasissutissanik nutaanik suliamut tunngasunik saqqummiussassaqaassagaluaruit imaluunniit suliaq eqqunngitsumik tunngaveqarluni aalajangiiffigineqarsimassagaluarpat suliap qaqileqqinnissaanut Naalackersuisoqarfik periarfissaqarpoq. Taamatuttaaq suliap eqqartuussivinnut aamma Inatsisartut Ombudsmandiannut suliassanngortinnissaanut periarfissaqarputit.”

Peqatigiiffiit naammagittaalliutaat 24. november 2022-meersoq 28. november 2022-mi tiguara. Naammagittaalliummit makku erserput:

“Pillugu: Tikaagullittassanik ulloq 15-10-2022 [Kommunimi] qinnuteqaammut itigartitsineq

Matumuuna [Kommunimi] ataatsimoorlutik tikaagullinniartut ukiup naaneranut tikaagullinniarnissamut qinnuteqaatitsinnut naalackersuisut oktoberip naanerani matusinertik aaliangiusimallugu itigartitsinerannut naammagittaalliummik ingerlatitsivugut, makkua tunngavigalugit: Siullermik ukiup imaasinerani [Kommunimi] aalisartut piniartullu allamik periarfissamik peqanngilagut appat puisillu kisiisaanerusoq isertitsivigaagut ukioq mannaluk puisit ajornartorujussuupput avatitta aarloqaannavinnera pissutigalugu aammalu saarullit tulannitsoonerisa kingunerisaanik saarullinniar-toqarnani annikitsuinnarmillu aalisartoqarluni, saarulleqarpianginneralu aalisarnissamut akilersinnaanani saarullit akii appaseqimmata [maani]. Tikaagullit eqqatsinni takussaaqaat isiginnaaginnartarlutigillu naak maannamut kitaani suli tikaagullit 24-t pisarineqarsimangikkaluartut. Qinnuteqaatitsinni taakkua ilaannik tunineqarnissarput naatsorsuutigaluarparput. Naammagittaalliornitsinnuttaaq tunngavigaarput inat-

sisartut inatsisaanni tikaagullinnut tunngasumi § 11-mi allassimasoq. Tikaagulliit taamaallaat piffissami 1. januarimiit 31. decemberimut pisarineqarsinnaapput ullut marluk ilanngullugit. Naak sinerissami sulit tikaagulliit sinneruttut 24-ugaluartut oktoberip naaneranut naalakkersuisut/-sup matusineratigut pisasseqqinneqarsinnaanerigaluarput mattunneqarnera inatsisartulli inatsisaanni tikaagullinniarsinnaanermi ullu-liussat malinnagit mattussineq akuerisinnaanatigu naammagittaalliuutigaarput. Ukiar-luarnerani tikaagulliit kujammut ingerlaarnerminni maanna [manna] najoqqaartar-massuttaaq puigoqqunngilarput. Aammalu nipisanniarnitsinni pisassiissutiniit 139 ton-siniit taamaallaat [Illoqarfik B-mi] 25 tons aammalu [Illoqarfik A-mi] 37 tons tiguneqarlutik killilerujussuarmik tunisassiorfinniit tiguisoqarnera pissutaavoq naak tamaasa aalisarsinnaagaluarlutigit annaasaqaatitut tunisassaagaluanik 2.000.000,00 missiliorpaat taamaattumik tikaagullinnut qinnuteqaapput itigartinneqarnera naammaginangilluinnartutut isigalutigu naammagittaalliuutigaarput. Aammalu ukioq manna [...mit] kujammut nipisat suaannik aalisartoqanngilaq tunitsiviit taakkunani nipisat suaannik tigoqqaanngimmata, taakkunani annaasat annertoqaat.”

Naalakkersuisoqarfik allakkatigut 19. december 2022-meersutigut qinnuigaara suliami allagaatit tamaasa suliarlu pillugu oqaaseqaat uannut nassiuteqqullugit. Naalakkersuisoqarfik taamatuttaaq qinnuigaara Naalakkersuisut aalajangiinerata Naalakkersuisoqarfiup aalajangiinermi 21. november 2022-meersumi tunngaviu-tissimasaata assilinerata nassiuteqqullugu. Oqaaseqaat eqqarsaatigalugu Naalak-kersuisoqarfimmu ilaatigut imatut allappunga:

“[...]

Naalakkersuisoqarfik qinnuigaara oqaaseqaammuni Naalakkersuisut aalajangernerat 22. december 2021-meersoq [eqqortoq unaavoq 15. december 2021-meersoq, ua-nga ilanngussara] Naalakkersuisoqarfiup itigartitsineranut inatsisikkut tunngavigisatut atuussinnaassuseqartutut isiginerlugu aamma immikkut nassuiaateqaqqullugu.

Suliaq 2021-4 nittartakkanni atuarneqarsinnaasoq aamma innersuussutigaa. Tassa-ni ilaatigut oqaatigaara Naalakkersuisut aalajangernerat inatsisiliornerup atuuttup ila-ginngikkaa, aalajangernerullu taamaattup inatsisiliorneq atuuttoq tapertalersinnaan-gikkaa taarsersinnaanngikkaaluunniit.

[...]”

Suliami allagaatit kiisalu oqaaseqaat 10. januar 2023-mi ullulernerqarsimasoq 11. januar 2023-mi tiguakka. Oqaaseqaammit ilaatigut makku erserput:

"Naalakkersuisut decemberip 15-iat 2021-mi ataatsimiinnerminni aalajangerput 2022-mi tikaagullittassat imatut aalajangersarneqassasut:

Kitaani tikaagullittassat tamakkerlutik 164-iupput. Taakku ima agguanneqarput: 110-t angallatinut qamutililinnut pisassiissutigineqarput, 54-illu ataatsimoorlutik piniyaqatigiittunut pisassiissutigineqarlutik.

Angallatit qamutilillit januarip aallaqqaataaniit decemberip 31-at ilanngullugu 2022-mi tikaagullinniarsinnaapput. Piniyaqatigiit qoorortuumik tikaagullinniartut aprilip 15-iannit oktoberip 30-at ilanngullugu 2022-mi piniarsinnaapput.

Arferit anginerit piniarneqarnerannut inatsisitigut tunngavigineqartut tassaapput piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersoq taavalu arfernik angisuunik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 9, 6. december 2018-imeersoq. Ilanngullugit nassiunneqarput.

Naalakkersuisut ataatsimiinnerminni aalajangerput 2022-mi killeqartumik qoorortoorlorluni tikaagullinniartoqassasoq. Aalajangiineq piniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersumi § 8, nr. 1-4 aamma nr. 7-imik inatsisitigut tunngaveqarpoq:

§ 8. Naalakkersuisut piniarnerup aallaaniarnerullu malittarisassatigut aqunneqarnerat pillugu iliuuseqarsinnaapput, taamatuttaaq makku pillugit malittarisassiorsinnaallutik:

- 1) Piffissat eqqissimatitsiviusut sumiiffillu piniarfigineqannginnissaat aallaaniarfigineqannginnissaallu.*
- 2) Pisanik piniarnermillu inerteqqutit imaluunniit killilersuinerit.*
- 3) Pisarineqarsinnaatitaasunik piffissanut sumiiffinnullu agguassineq.*
- 4) Pisarineqarsinnaatitaasunik §§ 4 - 5 aamma § 7 malillugit ukioqatigiiaanut, kommuninut, angallatinut aalajangersimasunut, angallatinut ataasiakkaanut imaluunniit atortunut piniariaatsinullu erseqqinnerusumik pisassiissutinut aalajangersaalluni*

agguaassineq.

7) Piniutit, piniarnermi atortut taakkulu pisataasa ilusilersorneri atorneqartarnerilu, tamatumunnga ilanngullugu angallatit immakkoorutit/nunakkoorutit, piniutit, aalaasit imassaat piniariaatsilluunniit aalajangersimasut atorneqartarnerinut inerteq-qutit.

[...]"

Naalackersuisoqarfik allakkatigut 13. januar 2023-meersukkut qinnuigeqqippara Naalackersuisut aalajangernerat Naalackersuisoqarfiup itigartitsineranut inatsisikkut tunngavissatut atuussinnaassuseqartutut isigineraa paasissutissiissutigeqqullugu. Naalackersuisoqarfik taamatuttaaq qinnuigeqqippara Naalackersuisut aalajangernerat Naalackersuisoqarfiup aalajangiinermi tunngaviutissimasaa uannut nassiuteqqullugu. Kiisalu Naalackersuisoqarfik qinnuigaara "Naalackersuisut isummernissaanut tunngavissiaq"-p Naalackersuisoqarfiup aalajangiineranut tunngaviusimasup assilinera uannut nassiuteqqullugu.

Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaataa nutaaq 2. februar 2023-mi tiguara. Oqaaseqaammit tassannga ilaatigut makku erserput:

"[...]"

Taassuma saniatigut Inatsisartut Ombudsmandiata aammaarluni qinnutigeqqippaa Naalackersuisut aalajangernerat Naalackersuisoqarfiup [Peqatigiiffik A-mut] itigartitsineranut inatsisikkut tunngavigisatut atuussinnaassuseqartutut isiginerlugu nassuiaatigeqqullugu.

Naalackersuisoqarfiup Naalackersuisut decemberimi 2021-mi aalajangigaat, taassumalu ataani tunngavigisatut allaaserisaq aammalu nalunaarummi 2018-imeersumi § taaneqartoq inatsisikkut tunngavigisatut atuussinnaassuseqartutut isigaa, [Peqatigiiffik A-mut] qamutilissortut tikaagullittassaanniit qoorortoorsortunut nuussinissamut qinnuteqaammut itigartitsissutissatut.

Aamma Inatsisartut Ombudsmandiannut tunngavilersuutigaarput umiatsiaararsorlutik (qoorortoorsorlutik) tikaagullinnik aallaasarinnissinnaanerit annaasaqarsinnaanerallu piffissaq pineqartoq pillugu.

Isummernissamut tunngavissiami qup. 2-mi allaqqavoq:

"Tikaagullittassiissutit nunap immikkoortuinut agguanneqarneri

2022-mi Kitaani tikaagullittassat tunngaviusumik 164-iupput. Pisassiissutit agguanneqassapput angallatinut tuukkartalinnik qamutililinnut 110-t aamma ataatsimoorluni piniaqatigiinnermit piniaqatigiinnermut 54-it.

Piniaqatigiilluni qoorortoorsorlutik tikaagullinniit aprilip 15-ianiit – oktoberip 30-at 2022 ilanngullugu tikaagullinniarsinnaapput.

Angallatit qamutilillit tikaagullinniarniq januarip aallaqqaataaniit decemberip 31-at 2022 ilanngullugu tikaagullinniarsinnaapput.

Angallatit kiisalu ataatsimoorluni tikaagullinniarnissamut teknikkikkut piunasaqaatinik nalunaarutini ataani taaneqartunik naammassinnissimasut akuerineqarsimasut nalunaarut atuuttoq malillugu tikaagullinniarsinnaapput."

Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaatai marluk peqatigiiffinnut taakkua suliami il-lua'tungiusutut isumaannik tusarniaatit 9. februar 2023-mi nassiuppakka. Oqaaseqaatinik peqatigiiffinnut tamatumunnga atatillugu tigusaqanngilanga.

Malitseqartitsiviginneq

Naalackersuisoqarfiup akissutaa 21. april 2023-mi tiguara 18. april 2023-mik ulluligaq. Naalackersuisoqarfiup akissutimini ilaatigut makkua oqaatigivai:

"[...]

Aallaqqaasiullugu uppersassavara ingerlatsineq pillugu inatsisini malittarisassat, tassunga ilanngullugu inatsisit malinneqarnissaannik tunngaviup eqqortinneqarnissaannik qulakkeerinniffiusumik suliniutinik aallartitsissasunga.

Kisiannili inatsit tunngavigalugu siunissami pitsaanerpaamik aqutsinissaq siunertaralugu imatut oqaaseqaatissaqarpunga, inatsisartullu Ombudsmandiat taakku pillugit isummerfigeqqullugit qinnuigissavara:

1. Inatsisitigut tunngavik

Inatsisartut Ombudsmandiata ataatsimoorluni tikaagullinniarnissamik itigartitsinissamik Naalackersuisut aalajangiinerat innersuussutigalugu naalackersuisoqarfinit allakkatigut februaarip aappaani 2023-meersukkut, taanna inatsisitigut tunngavilersuutigisimanera pillugu isornartorsiuvoq. Isornartorsiuneq tassuunatigut isumaqatigivara innersuussineq eqqunngimmat tassa, Naalackersuisoqarfiup aalajangerneq pillugu piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi nr. 12, 29. oktober 1999-imeersumi piginnaatitsissut atorlugu aalajangiineq pillugu ilisimatitsissuteqartussaani kuugaluarimat.

Tassungali atatillugu innersuussutigissavara naalackersuisoqarfiup allagaqaatikku januarip qulingani 2023-meersukkut piginnaatitsissut taanna inatsisitigut tunngavigalugu oqaatigereernikuugaa aammalu uanga naalackersuisoqarfiullu isummagut malillugit, Naalackersuisut immikkoortumi tassuunakkut aalajangiisinnaatitaasut. Taamaalilluni allakkiami imatut allaqqasoqarpoq: *"Naalackersuisut ataatsimiinnermini aalajangerput 2022-mi killeqartumik qoorortoorsorluni tikaagullinniartoqassasoq. Aalajangiineq Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersumi § 8, nr. 1-4 aamma nr. 7-imi inatsisitigut tunngaveqarpoq."*

Naalackersuisoqarfimma apeqqu pillugu isummernissamik qinnuigineqarmat ajoraluartumik ersarilluinnartumik tunngaviliisimangilavut, akissutitsinilu imatut paasineqarsinnaasumik allaqqalluni, Naalackersuisut aalajangiinerat ataatsimoorluni piniarnissamik itigartitsinissamut piginnaatitsinertut tunngavigineqartutullu paasineqarsinnaasoq.

Taamaanngilaq: piginnaatitsissut oqaatigineqartut piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi § 8-mi allaqqavoq.

Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi nr. 12, 29. oktober 1999-imeersumi § 8-mi allaqqavoq: "*Naalakkersuisut piniarnerup aallaaniarnerullu malittarisassatigut aqunnera pillugu iliuuseqarsinnaapput, taamatutaaq makku pillugit malittarisassiorsinnaallutik: 1)....11)*".

Aalajangersakkap oqaasertai tunngavigalugit isumaqarpunga Naalakkersuisut inatsit taanna naapertorlugu assigiinngitsutigut killilersuinissamut periarffissaqartut *tassunga ilanngullugu* – soorlu aalajangersakkami allaqqasoq – killilersuinerlut tunngatillugu sakkut assigiinngitsut pillugit malittarisassiorneq. *Malittarisassiorneq* nalunaarusiornikkut pisarpoq, kisiannili aalajangersagaq naapertorlugu *iliuuseqarneq* aamma allatigut pisinnaavoq. Inatsisip oqaasertai tunngavigalugit uanga allaffeqarfigalugu naliliivugut alla tamanna Naalakkersuisut aalajangernerisigut pisinnaasoq.

Taamaalilluta uanga naalakkersuisoqarfigalugu naliliivugut Naalakkersuisut taamatut aalajangernissaannut tunngavik piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi allaqqasoq.

Aamma naalakkersuisoqarfiup Inatsisartut Ombudsmandianut oqaaseqaataani januari qulingani 2023-meersumi allaqqavoq: "*Naalakkersuisut ataatsimiinnerminni aalajangerput 2022-mi killeqartumik qoorortoorsorluni tikaagullinniartoqassasoq. Aalajangiineq Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersumi § 8, nr. 1-4 aamma nr. 7-imi inatsisitigut tunngaveqarpoq.*" (uanga erseqqissaatiga). Aalajangersagaq tamatum kingorna naalakkersuisoqarfiup allakkiaani issuarneqarpoq.

Inatsisartut Ombudsmandiat apeqqut allatut nalilerlugu oqaaseqaammuni allappoq, tassa "*Uanga paasinninnera unaavoq piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi § 8 tassaasoq piginnaatitsissut aalajangersagaq. Naalakkersuisoqarfiup nalunaarutininik malittarisassat atuuttut tunngavigalugit aalajangersaanermini atorsinnaasaa.*" Taamatut naliliinerlut tunngaviusut ilagaat "*Inatsisartut siunnersuutininik nalunaarutinillu suliarinnittarnermi najoqqutassaat – Namminersorlutik Oqartussani malittarisassanik suliarinnittarnermi nalinginnaasumik najoqqutassat*", Ombudsmandip allakkamini martsip 22-ianni 2023-meersumi innersuussutigisai.

Naliliininnut tassunga tunngatillugu tamaviaarnartitara tassaavoq, najoqqutassiani taaneqartuni inatsisip *taamaallaat* malittarisasssiornissamut piginnaatitsinermik imaqarnera. Tassani killilersuinerup nalunaarutikkut nalunaarullu tamanut nalunaarutigineratigut pinissaa qularutissaanngilaq.

Uanili pissutsit allaapput, tassa piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsit oqaatigineqartut piniarnerup aallaaniarnerullu aamma allatut killilersornissaanut piginnaatitsisoqarmat,

Naalackersuisullu aalajangiinerminni tamanna tunngavigalugu piginnaatitsisoqarnissaanik piunasaqaammut suliami uani eqqortitsipput. Ombudsmandip *Namminersorlutik Oqartussani il.il. malittarisassiornermut najoqqutassiani* tunngavigineqartumut tunngatillugu piniarneq aallaaniarnerlu pillugit piginnaatitsinissamut assigiinngitsut taanna isummerfigisimaneraa takusinnaanngilara. Ombudsmandip § 8-mi aallaqqaasiinermi oqaaseqatigiit siulliat takuneqarsinnaasut malillugit isummerfigisimanngilaa.

Ombudsmandip oqaaseqaatimi allanngortinnissaanut tamanna tunngaviliinersoq ilisimatitseqqullugu qinnuigissavara, Ombudsmandilu naliliinini tunngavilersoqqullugu qinnuigineqarpoq.

Ombudsmandi qinnuigissavara aalisarneq pillugu inatsimmi § 10b-mi aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaatigut nr. 18, 13. juni 2015-imeersukkut ilanngunneqartoq suliap suliarineranut atatillugu ilannguteqqullugu. Aalajangersakkami tassani Naalackersuisut innuttaasunut Namminersorlutik Oqartussat nittartagaanni tamanut saqqummiusinikkut atuutilersumik allannguinissamik periarfissinneqarput.

Soorlu Inatsisartut Ombudsmandiata oqaaseqaammimi oqaatigigaa Naalackersuisut iliuitsit pissusilersortarnermut killiliisut allat atornagit nalunaarusiortariaqarnerannut pissutsit arlallit tunngavissiipput. Tassunga atatillugu innutaasup aalajangiinermi tunngavimmik paasiniaanissamut periarfissaqarnissanik mianerinninnissaq soorunami pingaaruteqarluinnarpoq.

Tamassumali ingerlatsinermi inatsisit malinneqarnissaannik tunngaviup eqqortinneqarsimaneranik isumaga allanngortinngilaa.

Apeqput taassuma kingorna tassaavoq, Naalackersuisut nalunaarusiornissamut piginnaatitsinermik atuisimannginnerannut tunngatillugu tunngavissaqartumik nangaassutaasinnaasut suliami pineqartumi atorneqarsinnaanersut Naalackersuisullu taamaamat imarisaatigut kukkusumik aalajangiisimanersut.

Tamanna misissorniartugulu arfernik angisuunik illersuineq piniarnerlu pillugit nalunaarummi malittarisassat misissortariaqarpagut.

[...]

Tamanna tunngavigalugu uanga naliliivunga ataatsimoorussilluni piniartarnermut atatillugu killiliisarneq piviusorsiuinnarani - kisiannili aamma pisariaqarpoq pisassanik annaasaqartarnermut pissatanullu killiniinissamik kissaateqarnermut atatillugu.

Naalackersuisoqarfik periarfissaqaruni ataatsimoorussamik piniarnissamut nalunaaruteqarnissamik aalajangersimasumik piunasaqaatilikkamik, tamannalu

nalunaarutikkut aalajangersagaanngippat, aamma tamanut saqqummiunneqarsimanngitsumik, taava Naalakkersuisoqarfik periarfissaqarpoq Naalakkersuisut noqqaavigissallugit naalakkersuisoqarfiup paasinninneranik piumasaqaatit suut attuumassuteqartut isumaqataaffigeqqussallugit.

Suliami pineqartumi tassa taamatorpiaq pisoqarpoq: naalakkersuisoqarfiup Naalakkersuisut noqqaaffigivaat paaseqqullugu, suliap malitsigisai aalajangiinerup kingunerisaanik, naalakkersuisoqarfiup aalajangersimasai ataatsimoorussilluni piniarnermi piumasaqaatiliunneqartut demokratiskeusumik isumaliutigisaanerummata inatsisit oqaasertaanut naleqqiullugit, taamatullu aamma taamaaliornerup kingunerigaa innuttaasok tunngaviusumik piumasaqaatiliunneqartut pineqartut pillugit periarfissaqarmat paasisaqarnissamut, tassami Naalakkersuisut ataatsimiinnerisa imaqarniliorneri tamanut saqqummiunneqarmata aamma taamatut aalajangikkat tusagassiutitut nalunaarutigineqartarlutik.

Tamakku tamarmik allannguinnngillat pissutsit taamaannerannut, naleqquttutut isigigakku, arferit anginerit illersugaanissaat aamma piniarneqarnissaat pillugu qularnerlu pileqqunagu nalunaarutip itisiliiffigineqarnissaa toqqaannartumik piumasaqaatitaliunneqartunik aalajangersaanissamut ataatsimoorussilluni piniarnissanut akuersissuteqarnermik nalunaarfiginninnissamut atatillugu.

3. Inerniliineq

Arferit anginerit illersugaanissaat aamma piniagaanissaat pillugu nalunaarut atuuttoq nr. 9, 6. decemberimeersup allanngortinneqarnissaanut piareersaatit aallartinneqaqqullugit naalakkersuisoqarfik qinnuiginikuuvara, taamaalilluni erseqqissumik periarfissiisoqarsinnaalersillugu piumasaqaatitaliunneqartunik aalajangersaasinnaanissaq, ataatsimoorussilluni piniarnissamut akuersissummik nalunaarfiginnittarnermut atatillugu.

Suliami allaqatigiittarneq tunngavigalugu, tamatuma saniatigut iliuusissat aallartinniarpakka pisariaqartut, allattoqarfimma malinninnissaa ingerlatsinermi- naalagaaffimmi ingerlatsinermi aaqqissuussinikkut malittarisassat periutsillu malinneqarnissaat siunertaralugu, minnerunngitsumillu tassunga ilanngullugit inatsimmik naapertuuttumik tunngaveqartussaaneq.”

Naalakkersuisoqarfik 4. juli 2023-mi akissuteqarfigivara. Akissutinni ilaatigut tulliuttut oqaatigivakka:

“[...]

Naalakkersuisoqarfiup akissummini paasissutissiissutigaa Naalakkersuisoqarfik suliniutinik ingerlatsinermik inatsiseqartitsinermi malittarisassat malinneqarnerannik qulakkeerisunik

aallartitsiniartog, matumani oqartussaasut inatsimmik naapertuuttumik tunngavissaqartussaanerannik tunngavik ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Naalackersuisoqarfiup akissutaa peqatigiiffiit qoorortoorsorlutik tikaagullinniarumallutik qinnuteqaataannik suliamik Naalackersuisoqarfiup suliarinneqqinniarluni nutaamillu aalajangiiviginninniarluni oqarneratut paasivara.

Tamanna tusaatissatut tiguara.

1. Naalackersuisoqarfiup oqaaseqaatiga pillugu oqaaseqaatai

1.1. Naalackersuisoqarfiup uannut akissutimini imm. 1-imi ilaatigut makku oqaatigai:

“[...]

Aalajangersakkap oqaasertai tunngavigalugit isumaqarpunga Naalackersuisut inatsit taanna naapertorlugu assigiinngitsutigut killilersuinissamut periarfissaqartut, *tassunga ilanngullugu* – soorlu aalajangersakkami allaqqasoq – killilersuinnermut tunngatillugu sakkut assigiinngitsut pillugit malittarisassiorneq. *Malittarisassiorneq* nalunaarusiornikkut pisarpoq, kisianni aalajangersagaq naapertorlugu *iliuuseqarneq* aamma allatigut pisinnaavoq. Inatsisip oqaasertai tunngavigalugit uanga allaffeqarfigalugu naliliivugut alla tamanna Naalackersuisut aalajangernerisigut pisinnaasoq.

[...]

Uanili pisut allapput, tassa piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsit oqaatigineqartut piniarnerup aallaniarnerullu aamma allatut killilersorneqarnissaanut piginnaatitsisoqarmat, Naalackersuisullu aalajangiinnerminni tamanna tunngavigalugu piginnaatitsisoqarnissaanik piumasaqaammut suliami uani eqqortitsipput.

[...]”

Naalackersuisup naliliinera isumaqatiginngilara.

Uanga paasinninnera unaavoq aalajangersakkap oqaasertaasa manna aalajangersaraat, tassalu Naalackersuisut piniarnermik aallaaniarnermillu killilersuineq pillugu nalunaarummik (-rutinik) aalajangersaasinnaanissaminnut, tamannalu tunngavigalugu immikkoortunut nr. 1-imiit nr. 11-mut immikkuualuttut pillugit malittarisassanik aalajangersaasinnaanissaminnut piginnaatinneqartut.

Siusinnerusukkut oqatigeriikkattut uanga paasinninnera unaavoq Naalackersuisoqarfik Naalackersuisut aalajangererat tunngavigalugu aalajangiisinaanngisaannartoq. Aalajangiineq inatsit/nalunaarut pissusissaatut akuerineqarsimasoq pissusissaatullu tamanut saqqummiunneqarsimasoq tunngavigalugu tamatigut pisartussaavoq.

Taamaalilluni Naalackersuisoqarfiup paasinninnera oqaaseqaatinnik allanngortitsinissannut pissutissaqalersinngilaanga.

Aamma oqaatigaara aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 18, 31. oktober 1996-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartarsimasoq inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut tunngasuusoq, taamaalillunilu arfernik angisuunik piniarnermut tunngasuunani.

Naggasiutitut oqaatigaara Naalackersuisoqarfik peqatigiiffiit ataatsimoorluni tikaagullittassanik tunineqarnissamik qinnuteqaataannik nalunaarummi aalajangersakkat sinneri tunngavigalugit itigartitsinnaasimassagaluarnersoq oqaaseqaatinni isummerfiginnginnakku. Oqaaseqaatinni imm. 1.2 innersuussutigaa.

2. Suliamik suliarinninnerup unitsinneqarnera

Allakkat ukua assilineri peqatigiiffinnut nassiuppakka.

Suliami matuma kingornatigut annertunerusumik iliuuseqaqqissanngilanga.

Tamatuma kingornatigut 15. august 2023-imi naalackersuisoqarfimmit oqaaseqaammik tigusaqarpunga 14. august 2023-mik ullulikkamik. Naalackersuisoqarfimmit ilaatigut tulliuuttut oqaatigineqarput:

“Inatsisartut Ombudsmandianit allakkat naalackersuisoqarfimmit tiguneqarput, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalackersuisoqarfiup akissutaanut 18. april 2023-mi atatillugu Ombudsmandip oqaaseqaataa 22. marts 2023-meersoq pillugu. Qujanaq.

Allakkiami erserpoq Inatsisartut Ombudsmandiata Naalackersuisoqarfiup naliliinera isumaqatiginngikkaa – tassa piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsimmi Naalackersuisut piginnaatinneqarnermikkut taamaallaat nalunaarusiornikkut piniarneq aallaaniarnerlu pillugit aqutsisoqarsinnaasoq – Inatsisartullu Ombudsmandiata paasinninnera naapertorlugu aalajangersakkap oqaasertalerneqarnerata aalajangersarmagu una, “piniarneq aallaniarnerlu pillugit aqutsinermi Naalackersuisut nalunaarusiornikkut (arlaqartunilluunniit) piginnaatinneqassasut taannalu tunuliaqutaralugu...”

Inatsisartut Ombudsmandiata Naalackersuisoqarfimmi allakkiakkut apriliip 18-ianni 2023-meersukkut naliliissuteqarneranut Inatsisartut Ombudsmandianut allakkiami pissutsit sammeneqartut ilaannut isummersimagunanngilaq, tassa inatsimmi (piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersoq) § 8-imi nalunaarummik saqqummiussineq Naalackersuisut periutsini arlalinni peruserisinnaasaasa ilagigaat atorsinnaallugulu. Allatut oqaatigalugu inatsisip oqaasertaani Naalackersuisut nalunaarummik saqqummiussaqaassanerlutik imaluunniit allatut iliorlutik piniarneq aallaaniarnerlu aallajangersaaffigisinnaallugu toqqarsinnaavaat.

Tamanna tunngavigalugu Inatsisartut Ombudsmandianit akissut tamakkiisuunngilaq, tassa imatut oqaraanni: "Aalajangiineq tamatigoruinnaq inatsimmik/nalunaarummik naleqquttumik akuerisaasumillu aamma nalunaarutigineqarsimasoq tunngavigineqartassaaq." Tamanna inatsimmi oqaaseqatigiillornermut toqqaannartumik akerliusoq nalilerparput aamma immikkoortumi tassani inatsit naleqquttuunnginnersoq imaluunniit unioqqutitsinerunersoq Inatsisartut Ombudsmandiata nassuiangilaa imaluunniit oqaaseqatigiit aamma matuma qulaani nalunaarutip akornanni qanoq ataqatigiittoqarnera qanoq paasisariaqarnersoq nassuiarnagu.

Siunissami suliassanik isumaginnittarnissatsinnut pingaarutilerujussuuvoq paasissallugu Inatsisartut Ombudsmandiata qanoq ililluni sunalu tunngavigalugu taamatut inerniliinissani angusimaneraa. Inatsisartut Ombudsmandiata paasinnittarnera naapertorlugu inatsit immikkoortunik illikartinneqartussanik unioqqutitsinernilluunniit imaqarpat siunissami Inatsisartut inatsisaanni oqartussaataasutut oqaaseqatigiinnik aalajangiisarsinnaanissatsinnut eqqarsaatersuutigisatsinnut ersarissumik pingaaruteqassaaq. Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsisip Inatsisartunit akuerseriaatsit nalinginnaasut atorlugit akuerineqareerneratigut, tassunga ilanngullugu Naalackersuisuni aamma Inatsisartuni inatsisip pitsaassusia qulakkeerneqareerpat, taamatut Inatsisartut Ombudsmandiani paasinnittariaaseq Naalackersuisuni aamma Inatsisartuni kingunerluuteqassaaq.

Taamaattumik Inatsisartut Ombudsmandia piviusumik paasissutisseeqquneqarpoq allakkiami julip sisamaanni 2023-meersumi suna tunngavigalugu tamatut nalunaarutiginnittoqarnersoq.

[...]"

Naalackersuisoqarfiup allagai 21. september 2023-mi ilaatigut imatut akivakka:

"[...]

Oqaaseqaatiga pillugu nangillugu allakkanik 18. april 2023-mik ullulikkanik nassipparma. Allakkanni innersuussutigivat Inatsisartut inatsisaat taamanikkut atuuttoq nr. 12, 29. oktober 1999-imeersoq piniarneq aallaaniarnerlu pillugu (matuma kingorna piniarnermi- aamma aallaaniarnermi inatsit), ilaatigut imatut aalajangersarneqartut:

“§ 8. Naalakkersuisut piniarnerup aallaaniarnerullu malittarisassatigut aqunneqarnerat pillugu iliuuseqarsinnaapput, taamatuttaaq makku pillugit malittarisassiorsinnaallutik:

- 1) Piffissat eqqissisimatitsiviusut sumiiffiillu piniarfigineqannginnissaat aallaaniarfigineqannginnissaallu.
- 2) Pisanik piniarnermillu inerteqqutit imaluunniit killilersuinerit.
- 3) Pisineqarsinnaatitaasunik piffissanut sumiiffinnullu agguaassineq.
- 4) Pisineqarsinnaatitaasunik §§ 4 – 5 aamma § 7 malillugit ukioqatigiaanut, kommunit, angallatinut aalajangersimasunut, angallatinut ataasiakkaanut imaluunniit atortunut piniariaatsinullu erseqqinnerusumik pisassiissutitut aalajangersaalluni agguaassineq.

[...]

7) Piniutit, piniarnermi atortut taakkulu pisataasa ilusilersorneri atorneqartarnerilu, tamatumunnga ilanngullugu angallatit immakkoortit/nunakkoortit, piniutit, aallaasit imassaat piniariaatsilluunniit aalajangersimasut atorneqartarneritut inerteqqutit.

[...]”

Aalajangersagaq taanna innersuussutigalugu ilaatigut allapputit:

“Aalajangersakkap oqaasertai tunngavigalugit isumaqarpunga Naalakkersuisut inatsit taanna naapertorlugu assigiinngitsutigut killilersuinissamut periarfissaqartut *tassunga ilanngullugu* – soorlu aalajangersakkami allaqqasoq – killilersuineritut tunngatillugu sakkut assigiinngitsut pillugit malittarisassiorneq. *Malittarisassiorneq* nalunaarusiornikkut pisarpoq, kisiannili aalajangersagaq naapertorlugu *iliuuseqarneq* aamma allatigut pisinnaavoq. Inatsisip oqaasertai tunngavigalugit uanga al-laffeqarfialugu naliliivugut alla tamanna Naalakkersuisut aalajangernerisigut pis-innaasoq.

[...]”

Saaffiginnissutit ulloq 4. juli 2023 akivara, ilaatigullu imatut allappunga:

“Naalakkersuisoqarfiup naliliinera isumaqatiginngilara.

Uanga paasinninnera unaavoq aalajangersakkap oqaasertaasa manna aalajanger-saraat, tassalu Naalakkersuisut piniarnermik aallaaniarnermillu killilersuineq pillugu nalunaarummik (-rutinik) aalajangersaasinnaanissaminnut, tamannalu tunngaviga-lugu immikkoortumi nr. 1-imiit nr. 11-mut immikkuualuttut pillugit malittarisassanik aalajangersaasinnaanissaminnut piginnaatinneqarsinnaassallutik.

[...]

Taamaalillunilu Naalakkersuisoqarfiup paasinninnera oqaaseqaatinnik allannortitsi-nissannut pissutissaqalersinngilaanga”.

Tamanna tunngavigalugu nangillugu allakkatigut 14. august 2023-mik ullulikkani ilaatigut ima allapputit:

”Inatsisartut Ombudsmandiata Naalakkersuisoqarfimmi allakkiakkut aprilip 18-ianni 2023-meersukkut naliliissuteqarneranut Inatsisartut Ombudsmandianut allakkiami pissutsit sammineqartut ilaannut isummersimagunangilaq, tassa inatsimmi (Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 29. oktober 1999-imeersoq) § 8-imi nalunaarummik saqqummiussineq Naalakkersuisut periutsini arlalinni peruserisinnaasaasa ilagigaat atorsinnaallugu. Allatut oqaatigalugu inatsisip oqaasertaani Naalakkersuisut nalunaarummik saqqummiussaqaassanerlutik imaluunniit allatut iliorlutik piniarneq aallaaniarnerlu aalajangersaaffigisinnaallugu toqqarsinnaavaat.

Tamanna tunngavigalugu Inatsisartut Ombudsmandianit akissut tamakkiisuunngilaq, tassa imatut oqaraanni: ”Aalajangiineq tamatigoruinnaq inatsimik/nalunaarummik naleqquttumuk akuerisaasumillu aamma nalunaarutigineqarsimasoq tunngavigineqartassaaq.” Tamanna inatsimmi oqaaseqatigiiliorninnut toqqaannartumik akerliusoq nalilerpat aamma immikkoortumi tassani inatsit naleqquttuunnginnersoq imaluunniit unioqqutitsinerunersoq Inatsisartut Ombudsmandiata nassuiangilaa imaluunniit oqaaseqatigiit aamma matuma qulaani nalunaarutip akornanni qanoq ataqatigiittoqarnera qanoq paasisariaqarnerasoq nasuiarnagu.

[...]

Siunissami suliassanik isumaginnittarnissatsinnut pingaarutilerujussuuvoq paasisallugu Inatsisartut Ombudsmandiata qanoq ililluni sunalu tunngavigalugit taamatut inerniliinissani angusimaneraa. Inatsisartut Ombudsmandiata paasinnittarnera naapertorlugi inatsit immikkoortunik illikartinneqartussanik unioqqutitsinernilluunniit imaqarpat siunissami Inatsisartut inatsisaanni oqartussaataitasutut oqaaseqatigiinnik aalajangiisarsinnaanissatsinnut eqqarsaatersuutigisatsinnut ersarissumik pingaaruteqassaaq. Piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsisip Inatsisartunit akuereriaatsit nalinginnaasut atorlugit akuerineqareerneratigut, tassunga ilanngullugu Naalakkersuisuni aamma Inatsisartuni inatsisip pitsaassusia qulakkeerneqareerpat, taamatut Inatsisartut Ombudsmandiani paasinnittariaaseq Naalakkersuisuni aamma Inatsisartuni kingunerluuteqassaaq.

2. Siusinnerusukkut paasissutissiissutiginiuuara ingerlatsinermi inatsisitigut tunngavittut periseq, tamatuma ilaatigut imarivaa tunngaviumik inatsisitigut tunngaveqarnissamik piumasaqaat. Tamatuma kingunerisaanik taamaallaat pisortaqarfik innuttaasumut aalajangiisinnaavoq, pisortaqarfik inatsisiorliornermik oqartussaasunit pisinnaatitaaffiligaappat.

Taamaallitut pisortaqarfiit innuttaasunut atuuttumik inatsisitigut qilersuisumik aalajangiisinnaanngillat inatsisitigut tunngavissaqanngitsumik, tamannalu malinneqassaaq inatsisitigut tunngavissaq pilersinneqarnissaata tungaanut. Nutaamik inatsisitigut tunngavissaq pilersinneqartarpoq nalinginnaasumik akuersissuteqarnikkut/atulersitsinikkut, nalunaaruteqarnikkut aamma inatsisip nutaap atuutsinneqalerneratigut aamma / imaluunniit tamatuma malitsigisaanik nalunaarutiginninnikkut.

Ilaannikkut pineqartarpoq sakkortusisamik inatsisitigut tunngavissamik piumasaqaateqarneq. Tamanna ima isumaqarpoq, akulerunneq annertunerujartortillugu, piumasaqaat sak-

kortunerulersarpoq, allaffissornikkut aalajangerneqarsimasup ersarissuunissaa, eqqorluartuunissaa aamma qularnaatsuunissaa. Sakkortusisamik inatsisitigut piumasaqarnermi isigineqartarput assersuutigalugu akulerunnermi imaluunniit innuttaasunut inuussutissarsiuutigut killilersuinermi atuuttut, soorlu suliami matumani taamaattoqartoq.

Naggataatigullu innutaasut pissutissaqartumik naatsorsuuteqarsinnaanerit inatsisitigut tunngavineqartup naleqassusia pingaaruteqarpoq. Tamanna atuuppoq assersuutigalugu innuttaasut naatsorsuutigisaat inatsisitigut nalunaarutigineqarsimasutigut imaluunniit matumani pineqartumi nalunaarummit nalunaarutigineqarsimasumit, tak. Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 9, 6. december 2018-imeersumi arferit angisuut piniarneqarnissaanni illersugaaneq (kingornatigut arferit pillugit nalunaarut) tamatumani § 11-mi ersersinneqarluni, tikaagullit inersimasut ukioq kaajallallugu pisarineqarsinnaasut.

3. Maluginiarpara ullormi 1. juli 2023 aalisarneq- aamma aallaaniarneq pillugu inatsit nutaaq atuutsinneqalersimasoq, inatsisip nutaap § 19-iani siusinnerusukkut inatsisip § 8-taa ingerlateqqinneqarluni, tassanilu ersersinniarsimavara uanga naliliinera malillugu taamaallaat Naalakkersuisut pisinnaatinneqarput nalunaarusiorsinnaanermik, tassani oqaatigineqarlutik Naalakkersuisut aalajangigaat. Taamaalilluni Naalakkersuisoqarfik nalunaarusiaq tunngavigalugu innuttaasunut atatillugu aalajangiisinnaallutik.

Qulaani taaneqartumi imm. 2-mi tunngavilersuutip malitsigivaa, aalajangiisoqarsinnaasooq pissusissamisoortumik inatsisitigut tunngavissalimmik, inatsisitigut tunngavissatut malittarisassat nalunaarutigineqarnikut malillugit, taamaalillutik innuttaasut inatsisinut naleqqussammata. Inatsisitigut tunngaviusumik periutsinut tamatumunnga nikingassuteqarpat, uanga isumaga malillugu pisariaqarpoq ersarissumik, eqqorluartumik aamma qularnaatsu- mik inatsisitigut tunngavissaqartariaqartoq paatsuugassaannigitsumik inatsisiliortunit pisinnaatitsissutitalimmik. Tamanna pingaartumik atuuppoq, allaffissornikkut aalajangikkap innuttaasup inuussutissarsiornissaanut periarfissaanut annikillisaataappat, imaluunniit innuttaasup naatsorsuutigisaatut inatsisitigut malittarisassat nalunaarutigineqarsimasut malillugit aalajangiisoqarnissaanik.

Taamaattumik taamanikkut atuuttoq tunngavigalugu piniarnermi aamma aallaaniarnermi inatsimmi § 8 malillugu allakkatigut oqaatigisanni 14. august 2023-meersumi nassuiaanerit isumaqatiginngilara.

Oqareernittut aalajangersagaq uanga paasinninnera malillugu Naalakkersuisunik periarfissi- ingilaq piniarnermi aamma aallaaniarnermi allatut iliornikkut naleqqussaansamik nalunaarusiorfigineqarnerata saniatigut.

Taamaattumik naammattumik tunngavissaqanngilaq ilimaginnissinnaaneq Naalakersuisut si- unertaqarsimasinnaanerit, Naalakkersuisut ataatsimut tikaagullittassanik pisassiissutinik it-

igartitsillutik nalunaaruteqarsinnaanerit inatsisitigut tunngavissaqanngitsumik aamma in-
nuttaasunit ilisimasuutigineqartup akerlianik taamanikkut inatsisitigut malittarisassat atu-
utereersut tunngavigalugit, tamatumani nalunaarusiakkut aalajangersarneqarmat, piffissaq
tikaagullinnik inersimasunik piniarsinnaaneq tassaammat 1. januar – 31. december tak.
tikaagullit pillugit nalunaarusiami § 11.

Uanga isumaga malillugu nassuiaatit saqqummiussanni pisariaqartoq ersarissumik,
eqqoqqissaartumik aamma qularnaatumik inatsisitigut tunngavissaqartariaqartoq.
Inatsisitigullu tunngavissaq taamaattoq Naalakkersuisunit aalajangiinikkut naleqqussakka-
mik isumaga malillugu aalisarnermi- aamma aallaarniarnermi inatsimmiingilaq.

Taamaattorli mattussinngilaq aalisarnermi- aamma aallaarniarnermi inatsisip allanngortinne-
qareerneratigut illit paasinninnittut ilusilersorneqarsinnaasoq allakkani 14. august 2023-
meersuni atuuttussanngortitanni.

Pisariaqassappat isumaga malillugu ersarissumik, eqqorluartumik aamma qularnaatumik
inatsimmi ersersinneqartariaqarpoq, tassa inatsisiliortut pisinnaatitsissasut allaffissornikkut
inatsisiliortut aalajangigaannik atortuutitsisinnaanerani malittarisassat nalunaarutaannut
akerliusumik. Suliami matumani taamatut aallaaviusinnaasunik taamaattunik soqanngilaq.

4. Maluginiarpara Naalakkersuisoqarfik ulloq 18. august 2023 tusagassiutinut nalunaarute-
qartoq, tassanga ersersinneqarluni, qoorortuut atorlugit tikaagullinniarneq taamaallaat pis-
innaasoq 1. aprilimit 31. oktober 2023 ilanngullugu.

Taamatullu aamma maluginiarpara suli tikaagullit pillugit nalunaarummi aalajangersar-
neqartoq, tikaagullit inersimasut pisarineqarsinnaasut piffissami 1. januarimit 31. december
ilanngullugu.

Tamanna tunngavigalugu uanga imatut paasivara, naalakkersuisoqarfiup suli atuutsikkaa
Naalakkersuisunit aalajangerneqarsimasoq, inatsisitigut tunngavissalimmik isumaqarnan-
ngitsoq, Naalakkersuisut aalajangiinerat inatsisitigut najoqqutassaasiaasimanissaanik.

Allatut oqaatigalugu isumaqarpunga, naalakkersuisoqarfiup suli periuseq atugarigaa
oqaaseqaasiarisakkut 22. marts 2023 uparuaaffigisara.

Naalakkersuisoqarfik qinnuigissavara uannut paasissutissiissutigeqqullugu taamatut paasin-
ninnera iluoornermoq.

[...]"

Naalackersuisoqarfimmit e-mailikkut 9. november 2023 ilaatigut oqaatigineqarpoq:

”Suliaq qulaani pineqartoq pillugu allakkiami 21. september 2023-mik ullulikkani Aalisarnermut aamma Piniarnermut Naalackersuisoqarfimmut nalunaarutigivat, ”paasinninnerit unaasoq, naalackersuisoqarfiup suli periuseq atugarigaa oqaaseqaasiarisakkut 22. marts 2023 uparuaaffigisara”, tassanilu innersuussutigivat naalackersuisoqarfiup tusagassiutinut nalunaarutaa 18. august 2023-meersoq. Tusagassiutinut nalunaarummit tassannga erserineqarpoq, qoorortoorsorluni tikaagullinniartarneq pisinnaasoq 1. apriliimit 31. oktober 2023 ilanngullugu. Tamanna tunngavigalugu naalackersuisoqarfik qinnuigivat nalunaarfigeqqullutit tamanna eqqortuunersoq.

Tassunga atatillugu innersuussutigissavara tusagassiutitigut nalunaarut 18. oktober 2023-meersoq, takuuk https://naalackersuisut.gl/Nyheder/2023/10/1810_praecisering?sc_lang=da, tassani tusagassiutinut nalunaarut qulaani oqaatigineqartoq iluarsiifigineqarpoq, imaalillugu piffissaq piniarfiusinnaasoq 2023-ip naanerata tungaanu ingerlassaluni: ”Aamma ataatsimut tikaguullinniartarnermi piffissaq piniarfiusoq peerneqarpoq, maannalu ukiup naanissaata tungaanut tikaagullinniartoqarsinnaalluni.” tamanna tusagassiutinut nalunaarummi erserpoq.

Tamanna tunngavigalugu oqaatigisinnaavara naalackersuisoqarfimmit periuseq tamanna atornerummat, tamanna isornartorsiorpat oqaaseqaatinni 22. marts 2023-mi.

[...]”

Taamaalillunga suliamik suliaqarnera naammassivoq.